

Valsedlar samt grupp- och kandidatförteckningar

Bestämmelser av betydelse för hanteringen av valsedlar innan valet äger rum finns i 38 kap. 32–35, 51 och 56 §§ kyrkoordningen samt i 7–10 och 22 §§ Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2004:1).

Närmare bestämmelser om valsedlars utseende finns i Kyrkostyrelsens beslut om valsedlars utseende vid direkta val (SvKB 2004:3).

Bestämmelser om grupp- och kandidatförteckning finns i 38 kap. 31 och 51 §§ kyrkoordningen samt i 6 § Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2004:1).

6.1

VALSEDLARNAS UTSEENDE

I kyrkoordningen finns grundläggande bestämmelser om valsedlars utseende. Där sägs i 38 kap. 34 § att alla valsedlar skall vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 × 148 millimeter (A6). För val till Kyrkomötet skall användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa, för val till samfällda kyrkofullmäktige blå och för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd vita valsedlar.

Ytterligare bestämmelser som bl.a. specificerar vilka färger som skall användas för de olika slagen av valsedlar finns i Kyrkostyrelsens beslut om valsedlars utseende (SvKB 2004:3), se *bilaga 2 c* i denna handbok. Där framgår också hur den text och de övriga markeringar som skall finnas på valsedlarna skall placeras.

För att en valsedel skall kunna användas i valet och då vara giltig skall det finnas grupp- och beteckning för en registrerad nomineringsgrupp. Vidare bör följande finnas på valsedeln.

- * Namn på en eller flera kandidater.
- * Beteckning som visar för vilken valkrets sedeln är avsedd (valkrets-beteckning).
- * Uppgift om det val för vilket sedeln gäller (valbeteckning).

Varje kandidat skall anges på sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Därför bör någon form av identifieringsuppgift sättas ut vid kandidatens namn. Finns det flera namn på en valsedel skall de stå i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem. På valsedeln skall finnas ett markerat utrymme intill varje namn där väljarna kan lämna en särskild personröst genom en markering.

6.2 BLANKA VALSEDLAR

Kyrkostyrelsen svarar för framställning av blanka valsedlar. På dessa finns endast markerat vilken typ av val som de är avsedda för. Blanka valsedlar skall finnas tillgängliga för de röstande. Hur de används redovisas nedan i avsnitt 6.3.

Före valet skickas blanka valsedlar ut till valnämnderna. Blanka valsedlar skall finnas

- * på samtliga pastorsexpeditioner i god tid före valet,
- * på de församlingsexpeditioner eller motsvarande platser där det är möjligt att förhandsrösta,
- * på de särskilda röstmottagningsställen som valnämnden beslutat skall inrättas, samt
- * i anslutning till eller i varje vallokal. Där skall det finnas blanka valsedlar för varje slags val som äger rum i vallokalen.

Röstmottagarna skall se till att blanka valsedlar läggs ut på expeditioner och särskilda röstmottagningsställen. Valförrättarna skall se till att blanka valsedlar läggs ut i anslutning till vallokalen eller, om detta inte är möjligt, i vallokalen. Valnämnderna ansvarar för att blanka valsedlar finns på de ställen där de skall vara utlagda och tillgängliga för väljarna.

Vidare skall alla slag av blanka valsedlar i god tid före valet finnas på samtliga stiftskanslier och på kyrkokansliet i Uppsala.

I ”brevröstningspaketet” som innehåller det material som skall användas vid brevröstning finns bl.a. blanka valsedlar, se vidare kapitel II, avsnitt II.1.

6.3 HUR BLANKA VALSEDLAR ANVÄNDS VID VALET

För att blanka valsedlar skall kunna användas vid valet måste väljaren skriva dit namnet på en registrerad nomineringsgrupp. Namn på anmälda kandidater från den registrerade nomineringsgruppen kan också skrivas dit. Skrivs ett namn

dit så anses väljaren ha lämnat en särskild personröst för den kandidaten. Skriver väljaren namn på mer än en kandidat på en blank valsedel anses väljaren ha lämnat en särskild personröst för det första kandidatnamnet.

6.4 NOMINERINGSGRUPPERNAS BESTÄLLNING AV TRYCKTA VALSEDLAR

Kyrkostyrelsen tillhandahåller på beställning av en nomineringsgrupp de valsedlar som skall användas vid valet. Blanketter för att anmäla kandidater, blanketterna 5–8 vilka finns som bilagorna 6 g–j, används också för att beställa tryckta valsedlar från Kyrkostyrelsen. Valsedlar bör alltid beställas samtidigt med anmälan av kandidater. Vid beställningen kan också användas blankett 10 Beställning av valsedlar, *bilaga 6 l*.

Med hänsyn till den mycket stora mängd valsedlar som skall hanteras är det en fördel om inte beställningarna samlas till slutet av beställningstiden. Vid 2001 års val trycktes genom Kyrkostyrelsens försorg omkring 6 200 olika valsedlar i en sammanlagd upplaga på 185 miljoner exemplar. Valsedlar skall ha beställts senast den 15 maj valåret. Om en beställning kommer in senare, tillhandahålls tryckta valsedlar bara om de kan levereras före valdagen och utan att leveransen av tidigare gjorda beställningar försenas.

Valsedlar kan beställas av samma personer som får anmäla kandidater. Det innebär att beställningar får göras enligt följande.

- * En nomineringsgrupps ombud får beställa valsedlar för samtliga val där gruppen skall delta.
- * En företrädare i ett stift för en nomineringsgrupp som registrerats för valet till Kyrkomötet får beställa valsedlar till kyrkomötesvalet för den valkrets som stiftet utgör samt till samtliga övriga val i stiftet. Finns det i ett stift flera företrädare för samma nomineringsgrupp får det förutsättas att man inom nomineringsgruppen gjort upp en inbördes ansvarsfördelning mellan dessa.

- * En kontaktperson i en samfällighet eller en församling får beställa valedlar för val inom de områden som hans eller hennes uppdrag avser.

Korrekturgranskningen av beställda valedlar behandlas nedan i avsnitt 6.6.

De tryckta valedlarna beräknas i huvudsak bli levererade under andra hälften av juli månad under valåret till den i beställningen angivna leveransadressen.

En nomineringsgrupp kan själv låta trycka sina valedlar istället för att beställa tryckta valedlar från Kyrkostyrelsen. Det är då nödvändigt att ta hänsyn till de bestämmelser om valedlarnas utseende som finns dels i 38 kap. 34 och 35 §§ kyrkoordningen och dels i Kyrkostyrelsens beslut om valedlars utseende (SvKB 2004:3). Om en nomineringsgrupp t.ex. använder en annan färgnyans på valedlarna än vad som anges i Kyrkostyrelsens bestämmelser finns det en uppenbar risk att valhemligheten röjs.

6.5 GRUPP- OCH KANDIDATFÖRTECKNINGAR

För varje valkrets skall det finnas en grupp- och kandidatförteckning. Ett exempel på en grupp- och kandidatförteckning finns i denna handbok som *bilaga 7*. Grupp- och kandidatförteckningen omfattar en eller två sidor för varje valkrets beroende på antalet kandidater.

Ansvar för att ta fram grupp- och kandidatförteckningarna ligger hos Kyrkostyrelsen. Av förteckningarna framgår vilka registrerade nomineringsgrupper som deltar i ett val i en viss valkrets och vilka kandidater som respektive nomineringsgrupp har anmält i den valkretsen. Förteckningarna trycks på papper i samma färger som gäller för valedlarna till de olika valen, alltså gult för Kyrkomötet, rosa för stiftsfullmäktige, blått för samfällda kyrkofullmäktige samt vitt för kyrkofullmäktige och direktvalt kyrkoråd.

Grupp- och kandidatförteckningar för de val som skall äga rum i en församling eller samfällig-

het skickas före valet till valnämnden i den församlingen eller samfälligheten. Valnämnden ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningar finns på de ställen där de skall vara tillgängliga. Följande gäller beträffande tryckta grupp- och kandidatförteckningar:

- * I en vallokal skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar för den valkrets som valdistriktet hör till. Det skall alltså finnas tre eller fyra grupp- och kandidatförteckningar i varje vallokal. Det skall alltid finnas förteckningar för val till Kyrkomötet och stiftsfullmäktige. Därtill skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar för de lokala val som är aktuella i valdistriktet: kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd och/eller – om församlingen ingår i en samfällighet – samfällda kyrkofullmäktige.

- * På särskilda röstmottagningsställen skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar för de val som det är möjligt att rösta i där. Det innebär att samma grupp- och kandidatförteckningar som finns i vallokalen/vallokalerna inom valnämndens hela ansvarsområde (församlingen eller samfälligheten) skall finnas på varje särskilt röstmottagningsställe. Detta medför att det blir fråga om relativt många förteckningar i de största samfälligheterna.

På expeditioner för förhandsröstning skall det vara möjligt att ta del av alla grupp- och kandidatförteckningar för hela landet. Varje väljare som begär det skall nämligen kunna få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Med hänsyn till den stora mängden förteckningar måste det finnas en uppkoppling till Internet på de expeditioner där förhandsröstning äger rum för att komma åt samtliga grupp- och kandidatförteckningar via Svenska kyrkans hemsida: www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005. Det finns inget krav på att utskriften från Internet av grupp- och kandidatförteckningar skall göras på papper av viss färg på det sätt som gäller för de förteckningar som Kyrkostyrelsen har ansvar för och skickar till valnämnderna.

6.6 KORREKTUR

Stiftsstyrelsen skickar ut korrektur på grupp- och kandidatförteckningar till nomineringsgrupperna. Korrekturgranskningen avser såväl grupp- och kandidatförteckningen som beställda valsedlar. Korrekturet skickas till den som anmäler kandidater om det inte på blanketten för anmälan av kandidater har angivits en annan person.

Av korrekturet framgår om valsedlar har beställts och hur många valsedlar beställningen gäller. Vidare anges att det förutsätts att gruppen trycker själv om ingen beställning har gjorts. Det framgår också att det är möjligt att beställa valsedlar om detta inte har gjorts tidigare. Högst 10 dagar kommer att ges för granskning av korrekturet. Tiden för korrekturgranskning kan behöva förkortas om anmälan av kandidater görs i nära anslutning till anmälningstidens utgång den 15 maj valåret. Följande gäller för behandlingen av korrektur.

- * Om korrekturet kommer tillbaka utan anmärkning krävs inga ytterligare åtgärder.
- * Om korrekturet kommer tillbaka med en anmärkning görs den angivna korrigeringen. Något nytt korrektur skickas inte ut.
- * Om korrekturet inte kommer tillbaka inom angiven tid betraktas det som godkänt.

6.7 BIDRAG OCH BETALNING FÖR VALSEDLAR

För att Kyrkostyrelsen skall kunna trycka valsedlar måste finansieringen av tryckkostnaderna vara ordnad. Det är alltså inte tillräckligt med en beställning. Finansieringen kan ordnas antingen genom bidrag efter beslut av det beslutande organ som valet avser eller genom att nomineringsgruppen själv gör en förskottsbetalning. Utgår bidrag så sker betalningen genom avräkning av denna kostnad vid förmedlingen av kyrkoavgiften till de bidragsgivande församlingarna, samfälligheterna och stiftet.

Bidrag till tryckning av valsedlar kan utgå till

de nomineringsgrupper som är eller genom ett val blir representerade i olika beslutande organ. I tryckkostnaderna inräknas då även kostnaderna för distribution av valsedlarna till nomineringsgrupperna. Beslut om bidrag för de olika valen fattas av respektive beslutande organ, dvs. Kyrkomötet, stiftsfullmäktige, samfälliga kyrkofullmäktige och kyrkofullmäktige.

Bidrag skall utgå på enhetliga villkor. Församlingsförbundets styrelse har rekommenderat att ersättning för valsedelskostnaderna skall utgå med högst kostnaden för det antal valsedlar som motsvarar två gånger de röstberättigades antal.

En nomineringsgrupp som har rätt att få ekonomiskt bidrag till valsedlar skall styrka detta med ett intyg. Intyget skall undertecknas av en behörig företrädare för den församling, eller samfällighet vars beslutande organ har beslutat att bidrag skall utgå. Av intyget skall även framgå om bidrag utgår för det antal valsedlar som beställningen omfattar. Blanketterna där beställning av valsedlar görs, se *bilaga 6 l*, har utformats så att intyget skall finnas med samtidigt som beställningen av valsedlar görs. Detta innebär att svaret för att avgöra vilka nomineringsgrupper som har rätt till bidrag ligger hos dem som beslutar om bidragen.

Den nomineringsgrupp som inte får något bidrag eller får bidrag först om den blir representerad skall betala kostnaderna för sina valsedlar i förskott. Valsedlar som beställs från Kyrkostyrelsen trycks alltså först när fakturan är betald. Om en nomineringsgrupp inte tidigare är representerad men får bidrag efter det att den genom valet blivit representerad i ett beslutande organ så betalas bidraget direkt till gruppen.

6.8 UTLÄGGNING AV TRYCKTA VALSEDLAR DÄR VAL ÄGER RUM

I anslutning till varje röstningslokal skall det ordnas en lämplig plats där nomineringsgruppernas valsedlar skall kunna läggas ut. Om det inte är möjligt att ställa i ordning en sådan plats precis utanför, får en plats där valsedlar kan läggas i stäl-

let ordnas inne i vallokalen. Valsedlar för de nomineringsgrupper som deltar i de val som det är möjligt att rösta i på ett särskilt röstmottagningsställe, skall också kunna läggas på en plats vid eller i det särskilda röstmottagningsstället. Även vid expeditioner för förhandsröstning behöver det finnas ett utrymme där nomineringsgruppernas valsedlar kan läggas ut.

Vad som närmare gäller beträffande utläggning av nomineringsgruppernas tryckta valsedlar vid olika röstningslokaler behandlas i avsnitt 9.6.

